

Scientific journal «ECONOMICS AND FINANCE»

Les Editions L'Originale

**ECONOMICS, MANAGEMENT, LAW:
REALITIES AND PERSPECTIVES**

Collection of scientific articles

List of journals indexed

Submitted for review in

Conference Proceedings Citation Index -
Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)

Les Editions L'Originale,
Paris, France,
2016

Les Editions L'Originale

**ECONOMICS, MANAGEMENT, LAW:
REALITIES AND PERSPECTIVES**

Reviewers:

Philippe Naccache

Professor at Toulouse Business School (Toulouse Area, France)

Robert Leskovar

Professor at University of Maribor, Faculty of Organizational Sciences (Slovenia)

Science editor:

Drobyazko S.I.

Ph.D. in Economics, Associate Professor, Doctor of science, Honoris causa, Professor of RANH

Economics, management, law: realities and perspectives: Collection of scientific articles. - Les Editions L'Originale, Paris, France, 2016.- 484 p.

ISBN 978-617-7214-26-6

Collection of scientific articles published on the results of the International scientific and practical conference "Economics, management, law: realities and perspectives" is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Russia, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern economy and state structure. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern economic science development.

ISBN 978-617-7214-26-6

© 2016 Les Editions L'Originale
© 2016 Authors of the articles
© 2016 Drobyazko S.I.

Для создания инвестиционной привлекательности Украины необходимы соответствующие условия со стороны государства. Затягивание процесса реформирования речного транспорта повлечет за собой:

- возникновение рисков и угроз утраты ренджа речных перевозок транспортного рынка вследствие сокращения спроса на речные перевозки;
- сокращение количества судов под национальным флагом;
- снижение интенсивности судоходства по внутренним водным путям Украины;
- уменьшение валютных поступлений от работы малотоннажного флота;
- сокращение налоговых отчислений в бюджет всех уровней и пр.

Речной транспорт играет значительную роль в экономической деятельности каждого государства и повседневной жизни граждан, поскольку является наиболее экологически чистым видом транспорта, сохраняющим окружающую среду при низкой себестоимости перевозки одной тонны груза.

Литература:

1. Проект «Государственной Программы развития внутреннего водного транспорта на период 2014-2020 гг» - [Электронный ресурс]// Режим доступа: http://www.mtu.gov.ua/uk/alias_50/33386.html.
2. Проект концепции Государственной целевой программы безопасной эксплуатации внутренних водных путей и судоходных шлюзов Украины на 2011-2020 гг., С.18-21.
3. Транспорт и связь Украины в 2012 г. /Статистический сборник Госслужбы статистики. – Киев, 2013, с 148.
4. Укрречфлот: путь поиска, реформ и преобразований // под ред. Славова Н. А. Киев, Наукова думка, 1996. – 281 с.
5. Государственная служба статистики Украины – [Электронный ресурс]// Режим доступа: www.ukrstat.gov.ua

Podvalna N.E.

Ph.D., associate professor

Odessa National Economic University, Ukraine

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE HOTEL MARKET OF THE ODESSA REGION AT THE PRESENT STAGE

Подвальна Н.Е.

к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет, Україна

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ГОТЕЛЬНОГО РИНКУ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

The economic activity analysis of the hotels and similar establishments of accommodation of the Odessa region in 2000-2014 has been made. The factors that affect the investment attractiveness of the hotel market in Odessa region as well as in Ukraine have been considered. The measures for improving the functioning of hotels and similar establishments of accommodation of the Odessa region and for increasing their investment attractiveness have been proposed.

Keywords: hotels and similar establishments of accommodation, Ukraine, Odessa region, investment attractiveness

Проведено аналіз господарської діяльності готелів та аналогічних засобів розміщування Одеського регіону у 2000-2014 роках. Розглянуто чинники, які впливають на інвестиційну привабливість готельного ринку не тільки Одеської області, а й України в цілому. Запропоновані заходи щодо підвищення ефективності функціонування діяльності готелів та аналогічних засобів розміщування Одеського регіону та їх зростання їх інвестиційної привабливості.

Ключевые слова: готелі та аналогічні засоби розміщування, Україна, Одеський регіон, інвестиційна привабливість

Нестабільна економічна ситуація, анексія Криму, озброєний конфлікт, що не припиняється і періодично загострюється, в зоні АТО, стрімкі скачки курсу іноземної валюти обумовлюють зниження туристичної і ділової активності готельного ринку. Відсутність прозорого порядку отримання рейсів авіаперевізниками по міжнародних і внутрішніх перельотах призводить до зниження кількості і завантаженості авіарейсів,

падіння пасажиропотоків аеропортів. Всі ці чинники призводять до того, що інвестиційна привабливість готельного ринку України наближається до нульової відмітки.

Унаслідок ситуації, що склалася, не варто чекати приходу на готельний ринок України іменитих міжнародних операторів. Найсприятливіший час для входження нових гравців ринку був перед ЄВРО-2012. Можливо, через 5 років ситуація зміниться унаслідок реальних змін в країні.

З іншого боку, на сьогодні всі основні міжнародні готельні оператори або вже присутні в Україні, або заявили про плани по відкриттю готелів. Поки на українському ринку немає готелів компаній Starwood і Marriott, але в планах вони заявлені. Також збільшуватимуться і пропозиції під брендом Rezidor, Accor, Intercontinental. Правда, серйозна частина проектів зараз або заморожена, або їх вхід відкладений до 2017 – 2018 років. Позиція вичікування в даних умовах зрозуміла: потік туристів впав, перспективи економіки поки що туманні. Готельні підприємства, що працюють на ринку, втративши потоки туристів через особливості сьогоднішньої кон'юнктури ринку, прагнуть зберегти хоч би рівень цін.

Втім, не все так погано на готельному ринку, як здається на перший погляд. Інтерес до українського ринку з боку міжнародних готельних операторів залишається на достатньо високому рівні. Виходити з проектів, що будуються, вони не поспішають, і декілька міжнародних готельних операторів заявляли про свій інтерес до розвитку готелів в Одесі.

Виникає необхідність розглянути готельний ринок Одеського регіону з боку його інвестиційної привабливості. Насамперед слід зазначити, що готельний ринок України має свою специфіку, так у до органів Держкомстату надається інформація щодо діяльності готелів та аналогічних засобів розміщування. Якщо з готелями усе зрозуміло, то якіж заклади відносяться до аналогічних засобів розміщування – це колективні засоби розміщування, що складаються з номерів і надають обмежені готельні послуги, зокрема щоденне заправлінням ліжок, прибирання кімнат і санвузлів тощо. Крім того, зазначимо, що в останні роки відбувається їх розподіл за статусом, тобто юридичні особи та фізичні особи-підприємці.

Отже, розглянемо більш детально основні показники діяльності готелів та аналогічних засобів розміщування як із статусом юридичні, так і фізичні особи-підприємці Одеської області з боку їх інвестиційної привабливості.

Динаміку кількості готелів та аналогічних засобів розміщування Одеського регіону характеризує рис. 1.

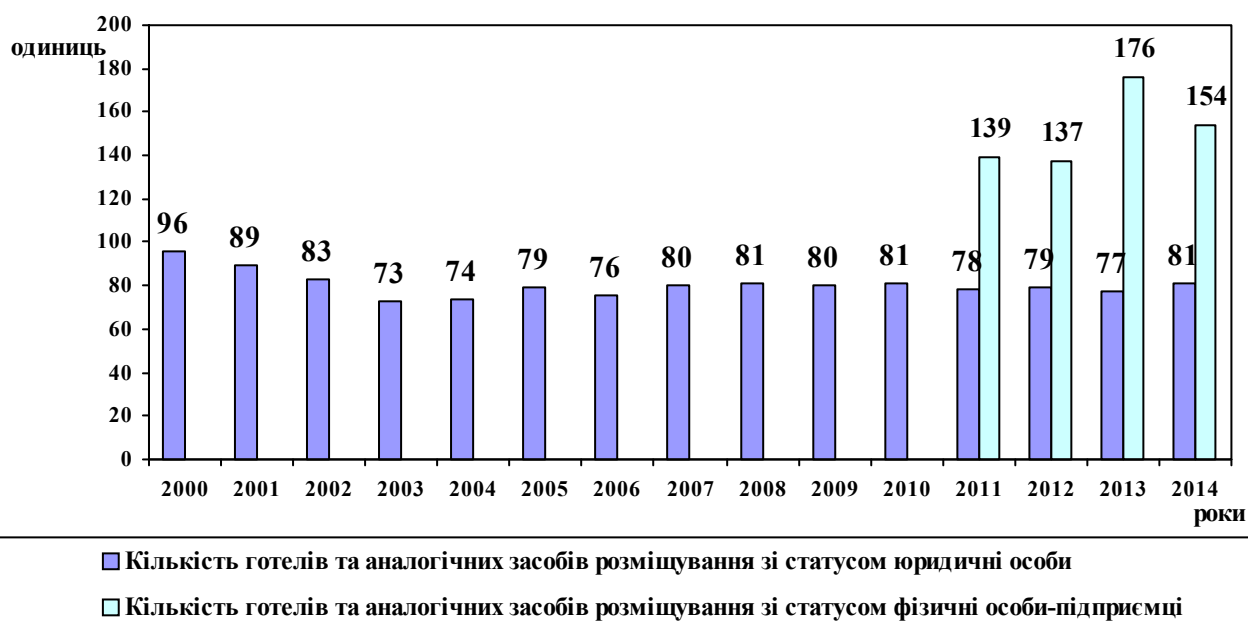

Рис. 1. Динаміка кількості готелів та аналогічних засобів розміщування Одеського регіону у 2000-2014 роках (на кінець періоду)

У 2014 році в Одеському регіоні функціонувало 235 готелів та аналогічних засобів розміщування, із них 81 об'єкт (34,5% від загальної кількості об'єктів зі статусом юридичні особи) та 154 об'єкта (65,5% від загальної кількості об'єктів зі статусом фізичні особи-підприємці). Порівняно з 2000 роком кількість об'єктів зі статусом юридичні особи зменшилась на 15 об'єктів (15,6%).

Наступний показник, який засвідчує інвестиційну привабливість готельного ринку – це кількість приїжджих, що були обслуговані готелями та аналогічними засобами розміщення Одеського регіону (рис. 2).

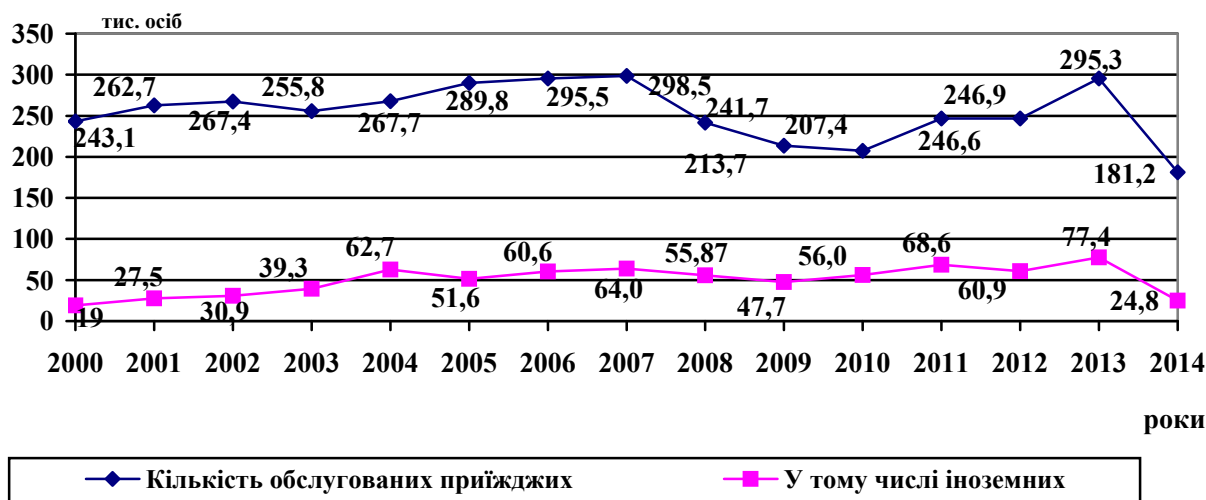

Рис. 2. Динаміка кількості обслугованих приїжджих у готелях та аналогічних засобах розміщування Одеського регіону за 2000-2014 роки

Виявлено, що протягом 2000 – 2014 років спостерігалися коливання в кількості приїжджих, що були обслуговані готелями та аналогічними засобами розміщення Одеського регіону.

Так, за 2000 – 2007 роки кількість приїжджих (вітчизняних та іноземних) в Одеському регіоні в середньому за рік збільшувалась на 7,9 тис. осіб. І за цим показником він посідав 4 – те місце в Україні після м. Києва, АРК та Львівської області. За 2008 – 2010 роки кількість приїжджих (вітчизняних та іноземних) в Одеський регіон в середньому за рік зменшувалась на 30,4 тис. осіб. У 2010 році порівняно з 2009 роком кількість приїжджих зменшилася на 3,0%, і Одеський регіон займав знову 4 позицію після м. Києва, Львівської області та АРК. У 2011-2013 роках цей показник знов почав збільшуватись. Так, у 2011 році порівняно з 2010 роком кількість приїжджих (вітчизняних та іноземних) збільшилася на 51,8 тис. осіб (19,7%), у 2012 році порівняно з 2011 роком вона зменшилася на 7,4 тис. осіб (2,3%), а у 2013 році порівняно з 2012 роком відбулося збільшення на 64,9 тис. осіб (21,1%). Дані зміни були викликані як збільшенням вітчизняних приїжджих на 48,4 тис. осіб (19,6%), так і іноземних приїжджих на 16,5 тис. осіб (27,1%). Слід зазначити, що за таких умов Одеський регіон посідав 4-те місце по кількості обслугованих приїжджих (обслуговував 5,4% вітчизняних приїжджих та 1,4% іноземних приїжджих від загальної кількості приїжджих по Україні). Лідуючі позиції, як завжди, займають м. Київ (20,5% – вітчизняні, 44,8% – іноземні), АРК (9,9% вітчизняні, 13,2% – іноземні), Львівська область (9,0% – вітчизняні, 7,2% – іноземні).

Найбільша кількість приїжджих, що були обслуговані у 2013 році готелями та аналогічними засобами розміщування Одеського регіону, зупинялась на підприємствах м. Одеси, м. Іллічівська, м. Южного, м. Білгород-Дністровський, м. Ізмаїла, м. Котовська, Овідіопольського та Болградського районів.

Готелями та аналогічними засобами розміщування м. Одеса у 2013 році було обслуговано 78,8% від усіх приїжджих і лише 21,2% приїжджих зупинились на підприємствах інших міст та районів Одеської області.

Слід зазначити, що серед районів Одеського регіону найбільш цікавим як для вітчизняних приїжджих, так і для іноземних приїжджих є Овідіопольський район, яким у 2013 році було обслуговано 5,5% приїжджих від загальної їх кількості по Одеській області.

У 2014 році спостерігається спад кількості приїжджих як вітчизняних, так і іноземних й показник відвідуваності Одеського регіону вийшов на рівень 2000 року. Таке падіння показників обумовлено нестабільною економічною ситуацією в країні, стрімкими скачками курсу іноземної валюти, озброєним конфліктом, що не припиняється і періодично загострюється в зоні АТО.

Зменшення показників відвідуваності Одеського регіону неодмінно впливає на такий показник, як середня завантаженість готелів та аналогічних засобів розміщення. В свою чергу цей показник тісно пов'язаний з показником середньої місткості готелів та аналогічних засобів розміщення, тому виникає необхідність більш детального розгляду обох показників.

Динаміка середньої місткості готелів та аналогічних засобів розміщення Одеського регіону у 2000-2014 роках наведена на рис. 3.

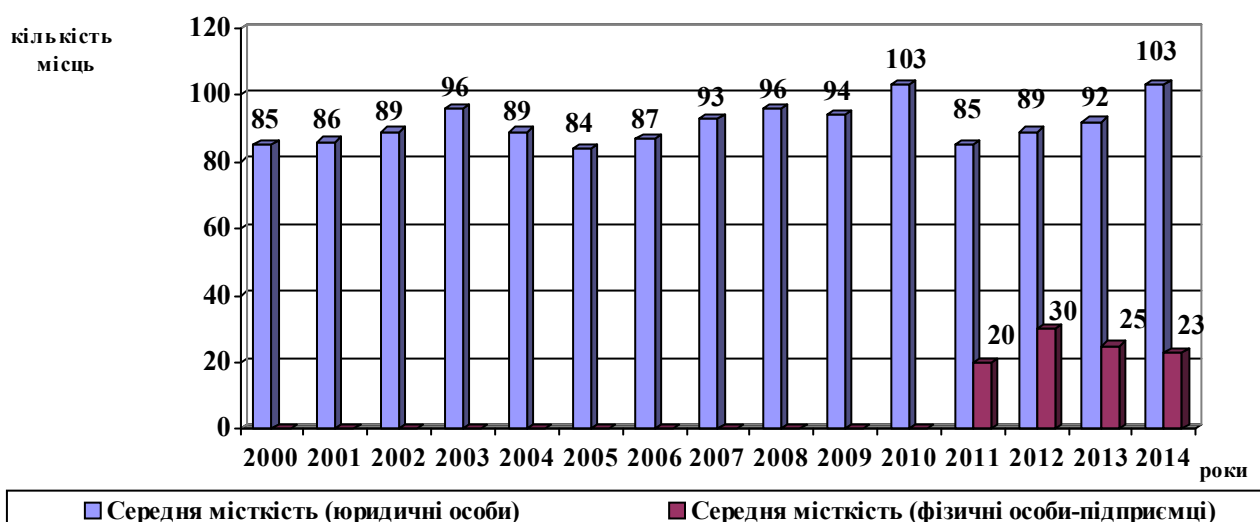

Рис. 3. Динаміка середньої місткості готелів та аналогічних засобів розміщення Одеського регіону у 2000-2014 роках (на кінець періоду)

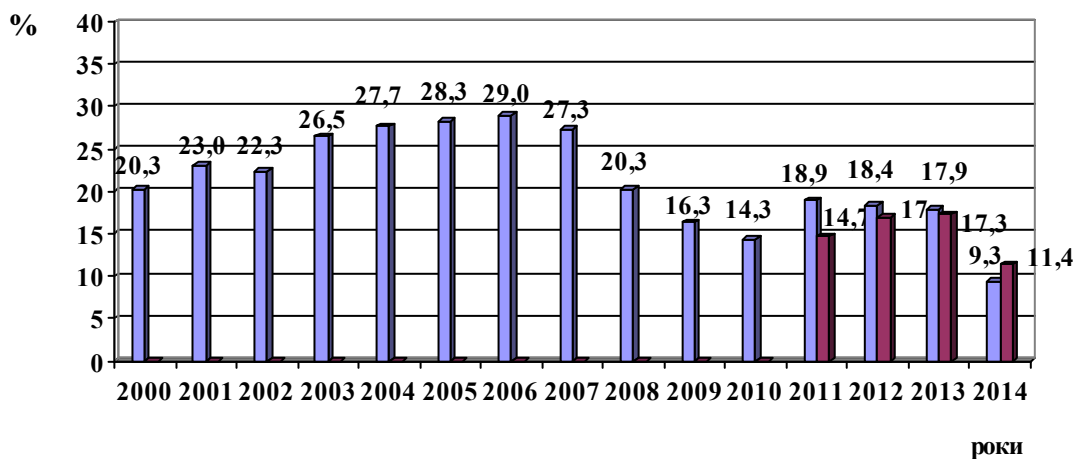
У 2013 році в Одеському регіоні в середньому на один готель та аналогічний засіб розміщення зі статусом юридична особа припадало 92 місця, а на заклад зі статусом фізична особа-підприємець – 25 місць. Це один із високих показників в Україні станом на 01.01.2014 р. При цьому слід зазначити, що показник місткості вище від середнього рівня по Одеському регіону в таких містах, як м. Ізмаїл (175 місць), м. Одеса (114 місця) та в Овідіопольському районі (124 місця) серед юридичних осіб та серед фізичних осіб-підприємців м. Іллічівськ (38 місць), м. Котовськ (34 місця), м. Білгород-Дністровський (33 місця), Арцизький район (70 місць), Татарбунарський район (46 місць), Роздільнянський район (40 місць), Болградський район (34 місця) та Овідіопольський район (35 місць).

У 2014 році показник середньої місткості готелів та аналогічних засобів розміщення зі статусом юридичних осіб збільшився до 103 місць (52 номерів), а зі статусом фізичних осіб-підприємців зменшився до 23 місць (11 номерів), й також остався одним з високих показників в Україні станом на 01.01.2015 р.

Але, не завжди високий рівень місткості відповідає високому рівню завантаженості готелів та аналогічних засобів розміщення. Динаміка коефіцієнта завантаженості засобів розміщення Одеського регіона за 2000 -2014 роки наведена на рис. 4.

Як свідчать дані, наведені на рисунку 4, у 2000 році середнє значення коефіцієнта завантаженості по Одеському регіону складало 20,3% й до 2006 року відбувалося його поступове збільшення до 29,0%, але в період з 2007 року до 2010 року його значення

поступово зменшувалось і у 2010 році воно складало лише 14,3%, що нижче від відповідного показника по Україні (18,0%).

■ Коефіцієнт завантаженості (юридичні особи) ■ Коефіцієнт завантаженості (фізичні особи)

Рис. 4. Динаміка коефіцієнта завантаженості готелів та аналогічних засобів розміщування Одеського регіону за 2000-2014 роках

В останні три роки перед 2014 роком простежувалось збільшення коефіцієнта завантаженості й у 2013 році він становив 17,9% по юридичних особах та 17,3% по фізичних особах-підприємцях, середнє значення по всіх засобах складає 17,7%. У 2014 році із-за зменшення кількості приїжджих коефіцієнт завантаженості зменшився до 9,3% по юридичним особам й до 11,4% по фізичних особах – підприємцях.

Якщо враховувати, що за світовими стандартами коефіцієнт завантаженості готелів та аналогічних засобів розміщування повинен становити 55 – 65%, то виходить, що засоби розміщування Одеського регіону завантажені не повною мірою відносно світових стандартів. Коефіцієнт завантаження готелів України та зокрема досліджуваних готелів та аналогічних засобів розміщування Одеського регіону значно нижчий від світових. Однією з причин, що викликала таку ситуацію, є те, що в нашій державі, тобто на підприємствах та у відділах статистики даний показник частіше розраховують як завантаження місць готелю, а не номерів. Враховуючи те, що в останні роки на підприємствах переважна більшість номерів складається з двомісних номерів, то й значення даного показника занижується майже вдвічі.

За статистичними даними середній час перебування приїжджих у готелях та аналогічних засобах розміщування Одеського регіону у 2000 – 2013 роках усього становив майже 2,6 діб, зокрема іноземних приїжджих – 2,4 доби. У 2014 році цей показник майже не змінився, так середній час перебування приїжджих становив 2,3 діб, зокрема іноземних приїжджих – 2,7 доби.

Основним джерелом доходів підприємств готельного господарства залишаються доходи від надання послуг, тобто від експлуатації готелів та аналогічних засобів розміщування, а операційні витрати є основною частиною від усіх витрат готелів та аналогічних засобів розміщування. Динаміка доходів та витрат від експлуатації готелів та аналогічних засобів розміщування Одеського регіону надана на рис. 5.

Під час дослідження було встановлено, що лише в 2012 та 2013 роках доходи готелів та аналогічних засобів розміщування перевищували їх витрати. Так, у 2014 році доходи готелів та аналогічних засобів розміщування склали 187,2 млн. грн., а витрати 231,6 млн. грн. Це свідчить про неефективну роботу даної галузі, тобто її збитковість.

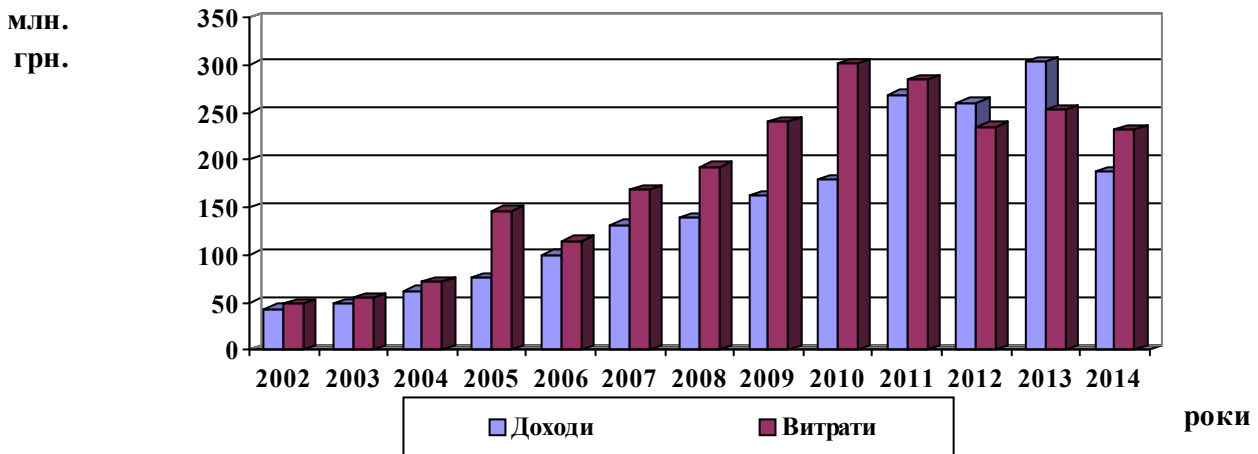

Рис. 5. Динаміка доходів та витрат готелів та аналогічних засобів розміщування Одеської області за 2002-2014 роки

Слід зазначити, що станом на 01.01.2015 року в готелях та аналогічних засобах розміщування Одеського регіону працювало 1720 осіб, із них 1498 особи (або 87,1%) на підприємствах зі статусом юридичні особи та 222 особи (або 12,9%) на підприємствах зі статусом фізичні особи – підприємці. Однак, порівнюючи ці дані з даними 2013 року, було встановлено, що чисельність працівників скоротилася на 589 осіб (25,5%) за рахунок зменшення чисельності працівників на підприємствах зі статусом юридичні особи на 561 особу (27,2%), а на підприємствах зі статусом фізичні особи-підприємці чисельність зменшилася на 28 осіб (11,2%).

Узагальнюючи результати проведеного дослідження щодо діяльності готелів та аналогічних засобів розміщування Одеського регіону та їх інвестиційної привабливості, ми можемо зробити висновок, що для покращення ситуації необхідно, по-перше, стабілізувати економіку і національну валюту, припинити бойові дії у зоні АТО. В свою чергу, це приведе до відновлення ділової активності – повернення до України крупних міжнародних компаній, зростання ділового туризму з країн Європи, підвищення потоків іноземного групового і індивідуального туризму. Крім того, відбудеться повернення внутрішнього туристичного потоку в регіони країни. Має зрости інтенсивність розвитку пізнавально-пригодницького туризму та відбутися відтворення інфраструктури санаторних, лікувальних, рекреаційних закладів. Це може спричинити за собою розширення спектру туристського продукту й підняти рівень показників, які були дослідженні у даній статті.

Все вищеперелічене є чинниками, які підвищують інвестиційну привабливість готельного ринку не тільки Одеського регіону, а й України в цілому.

Література:

1. Статистичний збірник: Готелі та інші місця для тимчасового проживання Одеської області. – Одеса : Головне управління статистики в Одеській області, 2006. – 51 с.
2. Статистичний збірник: Готелі та інші місця для тимчасового проживання Одеської області. – Одеса : Головне управління статистики в Одеській області, 2009. – 76 с.
3. Статистичний збірник: Готелі та інші місця для тимчасового проживання Одеської області. – Одеса : Головне управління статистики в Одеській області, 2011. – 67 с.
4. Статистичний бюллетень: Діяльність колективних засобів розміщування в Одеській області у 2011 році. – Одеса : Головне управління статистики в Одеській області, 2012. - 93 с.
5. Статистичний бюллетень: Діяльність колективних засобів розміщування в Одеській області у 2012 році. – Одеса : Головне управління статистики в Одеській області, 2013. - 64 с.
6. Статистичний бюллетень: Діяльність колективних засобів розміщування в Одеській області у 2013 році. – Одеса: Головне управління статистики в Одеській області, 2014. - 64 с.
7. Статистичний бюллетень: Діяльність колективних засобів розміщування в Одеській області у 2014 році. – Одеса: Головне управління статистики в Одеській області, 2015. – 85 с.